

บทที่ 12
การพูดปรึกษากับผู้ปกครองและ
การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
(Conferences with Parents and
Students)

บทที่ 12

การประชุมปรึกษากับผู้ปกครองและการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน (Conferences with Parents and Students)

ในชีวิตของการเป็นครู ครูจะต้องเป็นผู้ที่รับฟังปัญหาของนักเรียนทั้งส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนและส่วนที่เกี่ยวกับครอบครัว ปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาส่วนตัวที่ไม่เหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วมีผลเกี่ยวข้องกันในด้านจิตวิทยาทั้งสิ้น ครูส่วนมากมักจะได้รับการฝึกฝนมาดีทางด้านวิชาการ แต่ได้รับการฝึกฝนจริงในด้านการให้คำปรึกษาแนะนำน้อย เนื่องจากอาชีพครูเป็นงานที่รวมทั้งการติดต่อและการให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีปัญหา ดังนั้นครูจึงต้องให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพราะคำปรึกษาเหล่านั้นย่อมมีอิทธิพลต่อนักเรียนชั่วชีวิตของเขา นี่เป็นสิ่งสำคัญที่สุด และทั้งหมดนี้ย่อมขึ้นอยู่กับการประชุมของครู

1. การประชุมปรึกษากับผู้ปกครอง (Conferences with parents)

ผู้ที่เป็นครูจะพบว่าทางไปสู่วิตครุนั้น มิได้ราบรื่นดังที่คิดไว้เสมอไป ในสังคมอันสลับซับซ้อนของโลกยุคพัฒนาเช่นทุกวันนี้ ทำให้นักเรียนต้องพัฒนาตามไปด้วย บางครั้งสิ่งที่เรียกว่า “ความเจริญ” นั้นกลับกลายเป็นปัญหาในด้านการเรียนของลูกศิษย์ ครูผู้ซึ่งได้สมญาว่าแม่พิมพ์ของชาติก็ต้องช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้น สิ่งง่าย ๆ สิ่งแรกที่ครูจะกระทำก็คือการประชุมปรึกษากับพ่อ-แม่ หรือผู้ปกครองเพื่อหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ

2. วัตถุประสงค์ของการประชุมปรึกษากับผู้ปกครอง

การที่ครูประชุมปรึกษากับผู้ปกครองของนักเรียนนั้นย่อมมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อว่าครูจะได้ปรึกษากับผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาของบุตรหลาน และทางโรงเรียนจะได้ร่วมมือกับทางบ้านค้นหาวิธีแก้ไขปัญหานั้น ๆ ซึ่งยังจะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตของเด็กต่อไป

2.2 เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นระหว่างครูกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษาการส่งเสริมการพัฒนาเด็ก และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

2.3 เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างทางบ้านและทางโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในด้านการศึกษาของนักเรียน ผู้ซึ่งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของสังคม

3. ชนิดของการพูดปรึกษากับผู้ปกครอง

การพูดปรึกษาระหว่างครูกับผู้ปกครองนั้น อาจแบ่งเป็น 2 อย่างคือ การพูดปรึกษาเพื่อแก้ปัญหา (Problem-Solving Conference) และการพูดปรึกษาเพื่อให้ความรู้ (Informational Conference)

4. การเตรียมการพูดปรึกษากับผู้ปกครอง

ครูผู้ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ปรึกษากับผู้ปกครองนั้น เป็นเสมือนผู้ที่มีความชำนาญงานในด้านการปรึกษามากทั้ง ๆ ที่ได้รับการฝึกฝนมาน้อย อย่างไรก็ตามครูควรมีการเตรียมตัวก่อนที่จะทำการปรึกษาดังต่อไปนี้

4.1 การพูดปรึกษาเพื่อแก้ปัญหา การพูดแบบนี้ ส่วนมากครูมักจะเป็นผู้เชิญผู้ปกครองของนักเรียนมาปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะของเด็กคนนั้น ๆ ครูจึงควรจะมีการตระเตรียมรอบคอบ และละเอียด เพราะการที่จะพูดให้ผู้ปกครองทราบถึงข้อบกพร่องของลูกหลานนั้น ย่อมเป็นสิ่งที่เขินเคืองใจ และไม่ยากที่จะรับฟัง โดยปกติผู้ปกครองย่อมรักบุตรหลานของตน ครูจึงควรเตรียมคำถามที่จะได้คำตอบที่แสดงถึงความคิดเห็นของผู้ปกครอง

เนื่องจากการให้คำปรึกษากับผู้ปกครองนั้นจะต้องทำในรูปของการสนทนา ฉะนั้นข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของครู จึงควรจัดให้อยู่ในรูปของคำถามเรียงตามลำดับความสำคัญ และสมเหตุสมผลดังนี้

4.1.1 ปัญหาอะไร? เมื่อครูรู้ถึงตัวปัญหาแล้วครูคงอยากรู้ต่อไปว่า ภาวการณ์ในปัจจุบันของปัญหานั้นเป็นอย่างไร? ควรจะดำเนินต่อไปอย่างไร? ควรจะแก้ไขอย่างไร? ผลของการแก้ไขปัญหานั้นจะเป็นอย่างไร? ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น? ควรจะเริ่มต้นแก้ไขจากจุดใด? ฯลฯ

4.1.2 ควรจะแก้ไขอะไรบ้าง? ในกรณีเช่นนี้ควรจะถามต่อไปว่า ครูควรปล่อยให้เรื่องเป็นไปโดยปล่อยให้เวลาเป็นเครื่องตัดสินดีไหม ควรจะแก้ไขปรับปรุงเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือควรจะเริ่มต้นด้วยวิธีใหม่หมด? ถ้าใช้วิธีแก้ปัญหาวัยวิธีใหม่หมด จะได้ผลดีและผลเสียอย่างไร?

4.1.3 วิธีแก้ปัญหาคือวิธีใด? ครูและผู้ปกครองจะทำให้วิธีนั้นมีผลดีได้อย่างไร?

4.2 การพูดปรึกษาเพื่อให้ความรู้ การพูดแบบนี้เป็นการพูดให้ผู้ปกครองทราบข่าวคราวของทางโรงเรียน เช่นความก้าวหน้าของโรงเรียนตลอดจนโครงการต่าง ๆ ลักษณะของการพูดปรึกษาแบบนี้ จะเริ่มต้นด้วยการอธิบาย หรือแถลงข้อเท็จจริง และการให้โอกาสแก่ผู้ปกครองซักถามปัญหาภายหลัง ดังนั้นครูจึงควรเตรียมเนื้อหาของเรื่องที่จะพูดให้พร้อม สิ่งแรกที่ครูควรจะทำก็คือรู้จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา เช่น ครูจะปรึกษากับผู้ปกครองเกี่ยวกับภัยอันตรายของยาเสพติดให้โทษ ครูก็ควรคิดว่าจุดมุ่งหมายก็คือให้ผู้ปกครองรู้เกี่ยวกับโทษของยาเหล่านั้น และรู้จักอาการของเด็กเมื่อติดยา นี้ จากนั้นครูก็คิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่จะต้องนำมาพูดด้วย

ถ้าหากว่าครูต้องการจะปรึกษากับผู้ปกครองเกี่ยวกับผลการเรียนของเด็ก (a progress—report conference) ครูควรเตรียมสมุดรายงานการเรียนของเด็กให้พร้อมเพื่อว่าครูจะได้ใช้อ้างอิงการพูด และผู้ปกครองจะได้รู้ผลการเรียนจากสมุดรายงานนั้น ๆ นอกจากนี้แล้วครูควรจะบันทึกเรื่องที่ครูต้องการจะพูดในเวลาปรึกษาหารือกับผู้ปกครองไว้ด้วย

อาจจะสรุปได้ว่า ก่อนที่ครูจะทำการปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนนั้น จะต้องเตรียมสิ่งต่าง ๆ ดังนี้คือ จุดมุ่งหมายในการปรึกษา เครื่องมือหรืออุปกรณ์ และเตรียมเรื่องต่าง ๆ ที่จะปรึกษากับผู้ปกครองให้พร้อม

5. หลักการพูดปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน

โดยทั่วไปแล้ว หลักในการพูดปรึกษาชนิดใด ๆ ก็ตาม จะรวมอยู่ใน 3 แบบนี้คือ

5.1 แบบคงที่ (stability) คือการให้คำปรึกษาที่พยายามให้สู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

5.2 แบบยืดหยุ่นหรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเทศะ (flexibility) คือการพูดปรึกษาหลังจากที่เกิดความเชื่อถือ ไว้วางใจ และสนใจซึ่งกันและกัน

5.3 แบบให้ความร่วมมือ (collaboration) คือการพูดปรึกษาที่หลีกเลี่ยงการต่อสู้ต่อเถียง และเลือกเอาความร่วมมือกันเพื่อช่วยแก้ปัญหา

อาจจะสรุปหลักข้างบนนี้ได้ว่า การพูดปรึกษากับผู้ปกครองนั้นต้องใช้หลัก 3 ประการดังกล่าวก็คือ ครู และผู้ปกครองควรจะต้องพูดถึงปัญหาเดียวกัน มีความไว้วางใจ เชื่อถือและความสนใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งให้ความร่วมมือกันเพื่อช่วยแก้ปัญหา

6. วิธีพูดปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน

เมื่อครูได้เตรียมพร้อมที่จะปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนแล้วครูก็จะดำเนินการพูดด้วยวิธีต่อไปนี้

6.1 การพูดปรึกษากับผู้ปกครองเพื่อแก้ปัญหา นั้น สิ่งแรกที่ครูควรพิจารณา ก็คือ ลักษณะของปัญหา แล้วพูดแนะนำถึงสาเหตุที่มาของปัญหานั้น ๆ ครูควรจะมี ความมั่นใจว่า ผู้ปกครองนักเรียนได้พูดเรื่องเดียวกันกับตน จากนั้นครูก็มุ่งสู่ตัวปัญหาโดยมุ่งไปสู่จุดหมาย ที่ครูได้เตรียมเอาไว้ ขั้นสุดท้ายก็ดำเนินการประเมินผล และการให้ความร่วมมือกันในการแก้ปัญหา

6.2 ในการปรึกษาเพื่อให้ความรู้ นั้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองซักถามได้อย่างเต็มที่ เพราะการที่ผู้ปกครองสามารถที่จะซักถามได้อย่างอิสระนั้น ย่อมจะทำให้มีความเข้าใจ ในเรื่องที่ฟังได้ดีขึ้น ฉะนั้น ครูจึงควรที่จะมีความอดทน ที่จะตอบคำถามที่ได้รับ ทั้งหมด ด้วยความยินดี และเต็มใจ การตอบเพื่อเป็นพิธี หรือพอให้เสร็จสิ้นไปนั้น จะทำให้รายละเอียด ที่สำคัญของเนื้อหาขาดหายไป และขาดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง

6.3 ครูต้องพร้อมที่จะพบและพูดปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนทุกแบบ และพร้อมที่จะได้ฟังความคิด และคำพูดแปลก ๆ การที่ครูจะทำได้เช่นนี้ก็ต่อเมื่อครูได้ปรับตัวเองให้ เข้ากับคนทุกคน ให้ความร่วมมือ และให้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน ถ้าปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้ว การปรึกษากับผู้ปกครองไม่เพียงแต่จะล้มเหลวเท่านั้น แต่จะเป็นการเสียเวลาอีกด้วย

6.4 วิธีพูดปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ดีที่สุด ก็คือการ “สนทนา” การสนทนาควรจะ เริ่มจากสิ่งธรรมดาสามัญที่พบเห็นกันอยู่ทุกวัน เรื่องที่ทำการสนทนา และภาษาที่ใช้ นั้น ควรจะมุ่งอยู่ที่ตัวผู้ปกครอง ไม่ใช่ตัวครู

การสนทนาที่จะนำไปสู่การพูดปรึกษานั้น ควรจะเริ่มจากสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น พูดถึงดินฟ้าอากาศ ครอบครัวยุติธรรม และข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ การถามนั้น ควรจะถามให้ผู้ปกครองตอบเป็นประโยคยาว ๆ มากกว่าถามให้ตอบด้วยประโยคสั้น ๆ ว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ยกตัวอย่างเช่น ถ้าครูเริ่มการสนทนาว่า “วันนี้อากาศร้อนอบอ้าวเหลือเกินนะคะ” ผู้ปกครองก็จะตอบเพียงว่า “ค่ะ” ซึ่งไม่ใช่วิธีที่จะนำไปสู่การสนทนาได้ วิธีที่ดีครูควรจะถามว่า “ทำไมคุณจึงคิดว่าวันนี้จะร้อนกว่าเมื่อวานนี้?” ผู้ปกครองก็จะอธิบาย หรือตอบประโยคยาว ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองและครูใกล้ชิด และเป็นกันเองมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การปรึกษาได้ในที่สุด

6.5 ครูควรจะสำนึกในหน้าที่ “ครู” ของตนว่าเป็นผู้ที่ให้ความช่วยเหลือต่อผู้ปกครอง มิใช่ “ผู้มีอำนาจ” ถ้าครูแสดงตนว่าเป็นผู้มีอำนาจหรือเป็นคนใหญ่โตแล้ว ครูก็เหมือนกับผู้ที่ทำหน้าที่ ห้าม คนอื่นไม่ให้พูดนั่นเอง ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองไม่พอใจ และไม่ให้ความร่วมมือกับครู

โดยปกติแล้ว ผู้ปกครองย่อมต้องการคำแนะนำ หรือข้อคิดเห็นจากครู เพราะมีความคิดว่า ครูเป็นผู้ผ่านการอบรม ฝึกฝนในด้านต่าง ๆ มาอย่างดีแล้ว ดังนั้น ถ้าครูจะพยายามเป็นกันเองต่อผู้ปกครอง แสดงความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจและพยายามช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้ปกครองแล้ว ผู้ปกครองก็จะเกิดความนิยมนับถือในตัวครูมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ปกครองกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น และให้ความร่วมมือกับครูในการแก้ปัญหาในที่สุด

6.6 เพื่อที่จะแสดงว่าครูมีความนับถือ และสนใจในการพูดของผู้ปกครอง ครูไม่ควรที่จะมุ่งแต่จดข้อความ หรือความคิดเห็นของผู้ปกครองแต่อย่างเดียว เพราะการที่ครูมุ่งอยู่กับการจดนั้น ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกว่าคุณเป็นผู้พูดแต่ฝ่ายเดียว วิธีที่ดีก็คือ ครูควรจะจำสาระสำคัญที่ผู้ปกครองพูดไว้ เมื่อการปรึกษาหารือสิ้นสุดลง ครูจึงควรจะจดเนื้อหาขึ้นกล่าวกันว่า *ในขณะที่ครูมองดูปลายดินสอจรดลงบนกระดาษนั้น เปรียบเสมือนหนึ่งครูกำลังจะปิดปากผู้ปกครองที่กำลังจะพูด*

6.7 ครูผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาควรจะทำอย่างแน่วแน่ และแนะแนวทางจนผู้ปกครองมองเห็นตัวปัญหาจริง พยายามหลีกเลี่ยงการกล่าววาจาเสียดสี กระทั่งกระทั่งตลอดจนคำพูดที่จะทำให้ขุนข้องใจ และทะเลาะกัน ครูควรแยกการใช้คำพูดที่แสดงถึงการตัดสิน คำพูดที่แสดงถึงการสังเกต และคำพูดที่แสดงถึงความเป็นจริงเช่น *“ดิฉันขอบอกกับคุณว่า สมศักดิ์ เป็นเด็กที่เกี่ยวข้องจริง (คำพูดที่แสดงถึงการตัดสิน) เพราะว่าเขาไม่เคยทำการบ้านที่ดิฉันให้เลย (คำพูดที่แสดงถึงความเป็นจริง) ดิฉันคิดว่าคุณและสามีคงมีภาระมาก และไม่มีเวลากวดขันในเรื่องการเรียน ของสมศักดิ์” (คำพูดที่แสดงถึงการสังเกตเอง)* ในที่นี้ประโยคสุดท้าย ครูไม่ควรพูดเลยเพราะเท่ากับครูได้ตำหนิผู้ปกครองโดยตรง

7. การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน (Conferences with students)

การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนนั้น อาจจะแบ่งเป็นการรับฟังการปรับทุกข์จากนักเรียน ช่วยแก้ปัญหาทั้งในด้านการเรียนและส่วนตัว และการแนะนำ (counseling) ในด้านการเรียน เป็นต้น

การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน มีหลักคล้ายคลึงกับการปรึกษาหารือกับผู้ปกครอง คือ รู้จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำ และมีการเตรียมให้พร้อม

ถ้าการปรึกษาของครูเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับบทเรียนแล้ว ครูจะเตรียมหนังสือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนให้พร้อม

8. วิธีพูดปรึกษากับนักเรียน

การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนก็มีหลักการคล้ายคลึงกันกับวิธีการพูดให้คำปรึกษากับผู้ปกครอง สิ่งที่ครูอาจจะต้องพิจารณาเพิ่มเติมก็มีดังนี้

8.1 ครูจะต้องเรียนรู้ถึงจิตวิทยาของนักเรียน ถ้านักเรียนเป็นเด็กวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ยังไม่เป็นผู้ใหญ่ แต่พ้นวัยเป็นเด็กแล้ว ครูจะต้องรู้จักวิธีพูดชักจูงจิตใจให้ไปในแนวที่ดีเพราะเด็กในวัยนี้ไม่ชอบวิธีการบังคับ แต่ชอบความเห็นอกเห็นใจ และชอบแสดงมืออิสระเสรีถ้านักเรียนเป็นเด็ก ครูก็ควรเอาใจ และพูดจาอ่อนหวาน เพราะธรรมชาติของเด็กย่อมต้องการความสนใจ (attention) จากผู้ใหญ่ และรางวัล ฉะนั้น การที่ครูจะให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาแก่นักเรียนแล้ว ครูควรจะศึกษาถึงวัย อุปนิสัยใจคอ และความต้องการของเด็กเป็นต้น

8.2 การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนนั้น ครูควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ในยามที่นักเรียนพบกับปัญหานั้น ย่อมต้องการความเห็นอกเห็นใจ และความเข้าใจจากครู แต่ไม่ต้องการครูที่แสดงความมีอำนาจ และความเป็นผู้นำ ฉะนั้น สิ่งที่ครูควรจะทำอีกก็คือ ให้ความเป็นมิตรแก่นักเรียน พร้อมทั้งมีความเข้าใจในตัวนักเรียน และพร้อมที่จะให้คำแนะนำที่ดี

นักจิตวิทยาได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า คนเรานั้นเปรียบเสมือนหนึ่งต้นไม้ที่ประกอบด้วยกิ่งก้านสาขาที่ต้องการยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เมื่อเป็นเช่นนี้ ถ้าครูได้ให้คำแนะนำ และชี้แนวทางที่ดีที่ถูกแล้วนักเรียนก็ย่อมจะเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผิด ไปประพฤติตามคำแนะนำของครูได้

8.3 ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนซึ่งเกี่ยวกับปัญหาการเรียนนั้น ครูควรจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักเรียน เช่น ช่วยอธิบายถึงตัวปัญหา และวิธีแก้ปัญหานั้น โดยทำให้ปัญหานั้นง่ายขึ้น เช่นนี้เป็นต้น

8.4 วิธีที่ดีมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งในการให้คำปรึกษา นั่นก็คือ **วิธีสะท้อนความรู้สึก** (The method of reflected feelings) วิธีนี้มีประโยชน์มากในการให้คำแนะนำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับปัญหาที่เกี่ยวกับความประพฤติ และระเบียบวินัยของนักเรียน ยกตัวอย่างเช่น ครูมีลูกศิษย์คนหนึ่งที่เป็นเด็กพาล ก้าวร้าว และไม่ยอมแพ้ใครในห้องเรียนแม้กระทั่งครู เมื่อเป็นเช่นนั้น ครูควรจะหลีกเลี่ยงการติเตียน ว่ากล่าวสั่งสอน เพราะการทำเช่นนั้นจะเป็นการเพิ่มความตึงเครียด (tension) ให้แก่นักเรียนคนนั้นมากยิ่งขึ้น วิธีที่ดีสำหรับครูก็คือ การทำตัวให้สนิทสนมกับนักเรียนคนนั้น แล้วพยายามศึกษาดูว่า นักเรียนคนนั้นมีความรู้สึกต่อตัวเอง

และต่อครูอย่างไร เมื่อนักเรียนเกิดความไว้วางใจ และความเชื่อถือในตัวครู ก็ย่อมจะเกิด ความเห็นอกเห็นใจ และในที่สุดก็เต็มใจที่จะเปิดเผยความจริงทั้งหมดให้ครูทราบ เมื่อครู เป็นผู้รับฟังนั้น ครูควรจะทำใจอย่างไรดีแล้ว แล้วพิจารณาว่า นักเรียนคนนั้นประพฤติ ผิดอย่างไร ควรจะหาวิธีแก้ไข และวิธีแนะนำอย่างไร

การให้ความสนิทสนมกับนักเรียนโดยปราศจากการเอาตำแหน่งและอำนาจครูไปใช้

การให้ความสนิทสนมกับนักเรียนโดยปราศจากการเอาตำแหน่งและอำนาจครูไปใช้ หรืออวดอ้างแล้ว ครูก็สามารถที่จะจับที่มาจากความระแวงหวาดกลัว ความรู้สึกที่เป็นศัตรู และความรู้สึกนึกคิดอื่น ๆ จากคำพูดของนักเรียนคนนั้น การที่จะให้นักเรียนพูดระบายความ คับแค้นใจนั้น ครูควรจะเป็นผู้เริ่มต้นการสนทนาด้วยประโยคที่แสดงถึงความเห็นอกเห็นใจ เช่น ครูอาจจะพูดว่า “ครูคิดว่า การทำอย่างนั้นไม่ยุติธรรมจริงไหม?” หรือ “เธอโกรธเรื่อง นั้นใช่ไหม?” ฯลฯ คำถามเหล่านี้จะช่วยระบายความคับแค้นใจของนักเรียนออกมาให้ครูรู้ ครูจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ฟังมาก แต่พูดน้อย และวิจารณ์เป็นครั้งคราวถึงแม้ว่าครูจะไม่เคย ถูกฝึกให้เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ มาก่อนก็ตาม แต่ครูก็สามารถทำได้ด้วยวิธีนี้

ใครจะให้ข้อคิดสำหรับผู้ที่ต้องคลุกคลีกับเด็กสักเล็กน้อยว่า ลักษณะของเด็กไทยนั้น ชอบความมีอิสระเสรีและความเป็นกันเอง แต่ลักษณะของสังคมไทยนั้นมีส่วนทำให้เกิด ช่องว่างระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก ดังนั้นบางครั้งเมื่อครูให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน พร้อมกับให้ความเห็นใจ เข้าใจ นักเรียนจะเกิดความไว้วางใจและบางคนอาจเกิดความรัก ความ ผูกพันมากเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาที่ภายหลังได้ ขอยกตัวอย่างว่าถ้าเป็นนักเรียนหญิง กับครูหญิงก็ยังมีวิธีแก้ไขได้ เพราะเป็นหญิงด้วยกันทั้งสองฝ่าย แต่ในกรณีที่ เป็นครูชาย กับนักเรียนหญิง หรือครูหญิงกับนักเรียนชาย (หนุ่ม) นั้นเป็นปัญหาที่หาวิธีแก้ไขยาก ฉะนั้น ผู้ที่เป็นครูจึงสมควรที่จะวางขอบเขตของการให้ความเป็นกันเองให้พอเหมาะพอควร ควร หลีกเลี่ยงความสนิทสนมบางอย่างออกไปเช่น การไปดูภาพยนตร์ด้วยกันเพียงสองคน, การ ไปทำธุระกิจด้วยกันสองคนบ่อย ๆ ฯลฯ

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว บางครั้งนักเรียนในชั้นอาจเป็นบุตรหลานของผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีอำนาจ เช่น เป็นลูกนายอำเภอ ลูกปลัดฯ ลูกศิษย์ชาฎกาฯ ลูกเศรษฐี ลูกทนาย ลูกกำนัน ลูกนักเลง ฯลฯ ในกรณีนี้ที่เด็กเหล่านี้มีปัญหามาในด้านการเรียน ถ้าครูรู้สึกว่าจะให้ คำปรึกษาไม่สะดวก ก็ควรที่จะให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับฟังไป! ใครจะขอให้ข้อคิด

บางครั้งเด็กเหล่านี้มักจะทำบางสิ่งบางอย่างพิเศษกว่านักเรียนคนอื่น ๆ ในห้อง ในกรณีเช่นนี้ ครูควรพิจารณาให้รอบคอบว่าสมควรจะอนุญาตหรือไม่ เพราะครูเป็นผู้นำในห้องเรียนที่ จะต้องให้ความรู้ และความยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

9. ประโยชน์ของการพูดปรึกษา

ไม่ว่าจะเป็นการพูดปรึกษากับผู้ปกครองหรือกับนักเรียนก็ตาม ประโยชน์ของการพูดปรึกษา (conference) ก็จะรวมอยู่ในข้อต่อไปนี้คือ

9.1 ทำให้มีการร่วมมือระหว่างทางโรงเรียนกับทางบ้านเพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนทั้งทางด้านการเรียน และปัญหาส่วนตัว

9.2 เป็นการช่วยพัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียน และเป็นการช่วยแนะแนวทางชีวิตทั้งทางด้านการเรียน และทางด้านส่วนตัวของนักเรียนให้ดำเนินไปในทางที่ถูกและดี เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

9.3 เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน และการรับฟังความคิดเห็นของเด็กซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

9.4 สำหรับตัวครูแล้ว ครูจะได้ประโยชน์จากการทำหน้าที่เป็นผู้ปรึกษา คือ ทำให้ครูเป็นผู้ที่ใช้ความคิดรอบคอบ ลึกซึ้งก่อนที่จะแนะนำสิ่งใดออกไป และเป็นการฝึกให้ครูเป็นคนมีความอดทนต่อการรับฟังความทุกข์ของผู้อื่น

9.5 ทำให้ครูมีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น เพราะครูจะต้องติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนทุกแบบโดยไม่แสดงว่าตนเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ใหญ่โต แต่ครูจะต้องแสดงตนเป็นผู้ช่วยเหลือคนเหล่านั้นอย่างเต็มใจและจริงใจ

9.6 ทำให้คนในสังคมกลุ่มหนึ่งมีความเข้าใจกันดีขึ้น เพราะการปรึกษา (conference) คือการสื่อความหมายด้วยปากเปล่านั่นเอง

บทสรุป

เมื่อครูให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองนักเรียน หรือแก่นักเรียนก็ตาม ครูจะต้องทำให้คนเหล่านั้นมีความไว้วางใจ และมีความมั่นใจว่าครูเป็นผู้ที่จะให้คำแนะนำที่ดีได้ ครูควรจะแยกความคิดเห็นที่เป็นความจริง จากการสังเกตและการตัดสินของตนออกจากกัน ครูจะต้องเข้าใจในหน้าที่ของครูว่า เป็นผู้ให้ช่วยเหลือ มิใช่เป็นผู้ที่มีอำนาจ วิธีที่ครูควรจะใช้ในการพูดปรึกษาก็คือ การสะท้อนความรู้สึกเพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความอิสระเสรี ความเข้าใจความไว้วางใจกัน ซึ่งจะนำไปสู่ที่มาของปัญหา และการแก้ปัญหาในที่สุด

แบบฝึกหัดบทที่ 12

จงเลือกข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ โดยจับคู่กับนักศึกษาด้วยกัน แล้วแสดงการปรึกษา (conference) ที่หน้าชั้น โดยใช้หลักการที่ได้ศึกษามาแล้ว (ใช้เวลา 5-10 นาที)

1. สมมติว่าท่านเป็นครูประจำชั้น ม.ศ.3 ปรากฏว่านายภูผา อุดมดี ซึ่งเป็นนักเรียนในชั้น ประพฤติตนไม่เหมาะสมหลายประการเช่น ไม่สนใจในการเรียน ไม่ทำการบ้าน หนีโรงเรียนไปดูภาพยนตร์ แต่งกายไม่เรียบร้อย ไร้ผมยาว ไร้จอนยาว สวมรองเท้าผิดสี ไม่อยู่ในโอวาทของครู ฯลฯ ท่านได้เชิญผู้ปกครองของนายภูผา อุดมดี มาพบที่โรงเรียนเพื่อปรึกษาและร่วมมือกันแก้ปัญหาดังกล่าว

จงเตรียมเขียนโครงเรื่อง (outline) เกี่ยวกับปัญหานี้ และคำถามที่ท่านเห็นว่าสมควรจะใช้ในการปรึกษากับผู้ปกครอง

2. สมมติว่าท่านเป็นครูประจำชั้นปีที่ 2 ในโรงเรียนพาณิชยการแห่งหนึ่ง ปรากฏว่า น.ส.จันทร์แข รมมณียา นักเรียนในชั้นประพฤติตัวไม่เหมาะสม เช่น ทาปาก และเล็บด้วยสีสด แต่งตาเขียนคิ้ว สวมกระโปรงสั้นมาก สวมรองเท้าส้นสูง และไม่สนใจในการเรียน เพราะหนีเรียนไปช้อปปิ้ง (shopping) บ่อย ๆ ท่านจึงได้เรียกตัว น.ส.จันทร์แข มาในห้องพักครูเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว

จงเตรียมพูดปรึกษาเพื่อจะทราบถึงสาเหตุที่ทำให้ น.ส.จันทร์แขประพฤติตัวเช่นนั้น พร้อมทั้งพูดชักจูงให้เปลี่ยนใจและประพฤติตนเป็นนักเรียนที่ดีต่อไป

3. สมมติว่าท่านเป็นครูสอนวิชา x (สมมติชื่อวิชาตามความถนัด-เช่นภาษาอังกฤษ, เลข ฯลฯ) และท่านได้นัดให้นาย (นางสาว) กมล ชูใจ มาพบเพื่อช่วยเหลือในวิชานั้น ๆ

จงเตรียมโครงเรื่องที่จะพูดเพื่อแก้ปัญหาในการเรียน

4. นางสาว สมสร้อย จันทรา เป็นนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ได้มาพบกับท่าน เพื่อปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนต่อเมื่อจบชั้น ม.ศ.3 แล้ว

จงเตรียมโครงเรื่องที่จะพูดให้คำแนะนำในการเรียนต่อ

5. ด.ช.ทองดี ไววิทย์ ได้มาพบกับท่านซึ่งเป็นครูประจำชั้นและได้ขอร้องให้ท่านไปพูดกับผู้ปกครองเพื่อให้ตนได้เรียนต่อเมื่อจบชั้นประถมปีที่ 7 แล้ว ทั้งนี้เพราะว่าทางผู้ปกครองต้องการให้ ด.ช.ทองดี เรียนเพียงประถมปีที่ 7 เท่านั้น และต้องการให้ ด.ช.ทองดี ช่วยทำงานเนื่องจากฐานะทางครอบครัวไม่ดี

สมมติว่าท่านจะไปพบและปรึกษาเรื่องดังกล่าวนี้ กับผู้ปกครองของ ด.ช.ทองดี จงเตรียมโครงเรื่องที่จะพูดปรึกษากับผู้ปกครองของ ด.ช.ทองดี ไววิทย์